

Emeklilik yaşı
67 ye yükseltmek
isteniyor

2

Vatandaşlık kolaylığı
Üçüncü kuşak için

3

Mehmet Akyol
Sendika aktivisti

4

Nr. 6 | Kasım 2016 | Türkçe

«Work» Gazetesinin eki olarak yayınlanır | Redaksiyon T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Tuzak: TTIP, TISA ve CETA

Yeni bir uluslararası tuzak

Özelleştirmeyi amaçlayan, demokrasi karşıtı TTIP, TISA ve CETA anlaşmaları protesto edildi

TTIP, TISA ve CETA anlaşmaları hizmet sektörünün özelleştirilmesini talep ediyor. Bu anlaşmalar içtiğimiz sudan, hastane hizmetlerine kadar her hizmetin özelleştirilmesini, dahada liberalleştirilmesini istiyor. Uluslararası tekelin çıkarları, karları, toplumun, demokrasinin çıkarlarının üzerinde tutuluyor, bizim geleceğimiz için bir tehdit oluşturuyor. Örnek; Arjantin'de bir firma 1999 da, Buenos Aires deki su sektörünü satın aldı. Kısa bir süre sonra, yosun nedeniyle temiz olmayan suyun kaynatılması çağrısını yaptı. Bunun üzerine halk su faturalarını ödemedi ve su firması devlete karşı dava açtı. Tahkim hakimi devletin 165 milyon dolar zarar tazminatı ödemesini kararlaştırdı. Özel şirketler halkın sağlığını değil kendi karlarını düşündüğü için, bu anlaşmaların kabul edilmesi nedeniyle bu tür olay daha fazla yaşanacaktır.

Sonsuza dek Özelleştirme

Bu anlaşmalar, yatırımcılara ve şirketlere ve taraf ülkelerin pazarlarına özgürce erişebilme konusunda yasal olarak bağlayıcı garantiler sunmayı, yabancı ve yerli yatırımcılar için eşit şartlar sağlamayı ve hükümetlerin

kamusal ve özel sektördeki hizmet sağlayıcıları arasında ayırım yapmamasını sağlamayı amaçlamaktadır. TISA'nın amacı hiçbir hizmet alanını dışarıda bırakmadan en geniş hale gelmektir. Potansiyel olan tüm hizmet kollarında dahil edilebilir ve hiçbir alanın geri dönüş hakkı yoktur.

Çalışma koşullarına ve işçi haklarına saldırı

İşçi haklarına büyük bir saldırı var. Örn; ILO anlaşmasında yer alan iş çıkışlarına karşı koruma, tatil ve mola hakkı, yoksulluktan koruma ve buna göre ücret belirlenmesi, sosyal sigortalar vb. insan hakları çerçevesinde belirlenen çalışma koşulları bu anlaşmalarda yer almıyor:

İhlaller cezasız kalacak

İşçi haklarının ihlalleri durumunda hiçbir yaptırım uygulanmayacak, çünkü ticaret ve işgücü, çevre ve sürekli gelişim bölümü yaptırımlardan muaf tutuluyor. Yatırımcılar işçi haklarının iyileştirilmesine (Örn; asgari ücret, iş saatlerinin azaltılması) «Meşru beklentiler» in ihlali olarak ya da «dolaylı kamulaştırma» olarak itiraz edebilecekler

Demokrasi için tehdit

Tahkim hakimleri (arabulucu kurum) yabancı yatırımcıların, hükümetin aldığı kararlara karşı kapsamlı dava açma hakkı sağlıyor. Bir devletin, atom enerjisinden çıkma kararı fahiş zarar nedeniyle engellenebilecek. Örneğin: İsveç firması Vattenfall Almanya'daki nükleer santrallerin kapatılmasını karşı dava açtı. Almanya'dan kar kaybı nedeniyle, 4,7 milyar Avro' talep etti. Hükümetlerin hakları, şirketlerin yararına zayıflatılıyor, lobicilere bir ülkenin yasalarına müdahale etme hakkı veriliyor. Ulusal yasalar yürürlüğe girmeden önce, yabancı tekelere sunularak, serbest dolaşım anlaşmasına uyup uymadığını kontrol etmeleri istenecek.

Küreselleşmenin baskılarına HAYIR

TISA, TTIP ve CETA ile kendi haklarımızı belirlememize ve demokrasmize saldırılıyor. Biz globalleşmeye çıkarak bu anlaşmaları reddediyoruz.

Detaylı bilgi:
<http://disk.org.tr/2013/10/yeni-bir-uluslararası-tuzak-tisa/>

Baş yazı

Başmakale

TTIP-TISA-CETA'ya karşı sokaklara çıkıldı

Yıllardır Avrupa Birliği (AB) ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Kanada arasındaki serbest ticaret anlaşmaları TTIP, TISA ve CETA için yapılan görüşmeler devam ediyor. Transatlantik Ticaret ve Yatırım Sözleşmesi (TISA) anlaşmasına İsviçre'de dahil olmak istiyor. Bu anlaşmalar ile «yatırımcılar» korunmak isteniyor. Bu doğanın veya sosyal standartların korunmasını sağlayacak yasaların sertleştirilmesinin engellenmesi demektir. Çünkü bu yasaları sertleştiren ülkeler yatırımcılara tazminat ödemek zorunda kalacaklar. Aynı zamanda sosyal ve çevre standartları sorgulanacak! Bu anlaşmalar bu zamana kadar kazanılan çevre ve sendikal haklara zarar verecek! Ayrıca belediyeler ve devletler bazı durumlarda kamu hizmetlerini ve kamuya ait işyerlerini özelleştirmek zorunda kalacaklar. Bunun ne demek olduğunu bizler biliyoruz: İşyerleri özelleştirildiği an, çalışanların maaşları düşecek, patronların karları artacak, ürünlerin fiyatı artacak ve kamu hizmetleri pahalılaşacak! Elde edilen kar, kamu sektörüne değil, özel firmalara aktarılacak. Böylece halka yönelik yeni hizmetler geliştirilemeyecek. Örneğin, İngiltere'de demir yollarının özelleştirilmesi sonrası raylarda sorunlar yaşandı ve devlet hemen bu duruma müdahale ederek, rayların düzenlenme masrafını üstlendi. Avrupa'nın birçok ülkesinde TISA anlaşmasına yönelik güçlü gösteriler yapıldı. Yüzbinlerce kişi sokak gösterilerine katıldı. İsviçre'de ise ilk kez bir gösteri ile direniş başlatılacak: Unia'nın da içinde yer aldığı Birlik 8 Ekim de TTIP, TISA ve CETA'ya karşı gösteri düzenledi. Bu sadece bir başlangıç. İçtiğimiz sudan, aldığımız eğitim ve sağlık hizmetleride dahil tüm kamu hizmetlerini özelleştirmek isteyen tekelere karşı, çevre ve emekçilerin hakları için yürüttüğümüz mücadelemiz devam edecek.

Rita Schiavi
Unia Yönetim Kurulu Üyesi

Kısa haberler

Kurumlar vergisi halk oyuna sunulacak

Kurumlar vergisi III'e hayır komitesi 100 gün içerisinde 70 000 den fazla imzayı topladı. Tasdik edilen imzalar Federal Başbakanlığa teslim edildi. Parlamento tarafından kabul edilen reform, zenginleri ölçüsüzce desteklemektedir. Bu haksızlığa karşı çıkan Unia imzaların çoğunluğunu topladı. Unia'nın Yeşiller, JUSO, genç yeşiller, solidaritÉS, PdA, SGB, SEV, Syndicom, VPOD, SIT ve Attac la birlikte oluşturduğu komite reformun halkın çoğunluğu tarafından reddedilmesini sağlamak için birlikte çalışmalarını devam ettirecekler.

Göçü girişimini uygulama insiyatifi: Çalışanlar daha fazla korunmalı

Ulusal parlamento'nun göç girişimini uygulama insiyatifi ile ilgili aldığı kararda işyasası ihlallerinin nasıl engelleneceği ile ilgili somut öneriler bulunmamaktadır. Kantolar Konseyi'nin bu eksikliği hemen gidermesi gerekiyor. Biz, Ulusal Parlamento'nun ayrımcı kontenjan uygulama kararını kaldırmasını olumlu buluyoruz. Sendikalar bunun için uzun bir süre çalışma yürüttüler. İşverenlerin, serbest dolaşma anlaşmasını kötüye kullanmasını engellemek için daha sert önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir.

«Mülteciler hoşgeldiniz» – Lozanda mülteci hakları için gösteri düzenlendi

Yaklaşık 3000 kişi Lozanda yapılan gösteride daha dayanışmacı mülteci politikası talep ettiler. Unia'da gösteriye katılarak destek verdi. «Yurtdışı edilmeleri durdurun» ve «ırkçılara yer yok» yazılı pankartların taşındığı barışçıl gösteri olaysız geçti. Gösteride Dublin Anlaşması çerçevesinde mültecilerin geri gönderilmesini eleştirilerek, Adalet Bakanı Simonetta Sommaruga'dan İsviçre mülteci politikasını gözden geçirmesini istedikler. Daha fazla bilgi için sosf.ch bakınız.

Emeklilik

Parlamentonun önerileri kabul edilemez

Özelleştirmeyi amaçlayan, demokrasi karşıtı TTIP, TISA ve CETA anlaşmaları protesto edildi

Ulusal Parlamento emeklilik yaşını 67 ye yükseltmek istiyor. Herkes için emeklilik yaşının 67 olması isteniyor. Emekliliğin finanse edilmesi için, kadınların ve gençlerin çalışması gerekiyor. Çalışanların daha fazla çalışması ve daha fazla ödemesi gerekiyor. Bu kabul edilemez.

SVP/UDC ve FDP/ PRD emeklilik yaşını 67 ye yükseltmek istiyorlar. Parlamamento çoğunluğun aldığı kararla, referenduma gitmeden emeklilik yaşının otomatik olarak yükseltilmesini kararlaştırdı. Bu kararın en kısa

sürede gerçekleştirilmesi için, katma değer vergisinin artırılması önerisinin bir kısmından, feragat ettiler. Bu durum, emekliliğin finanse edilmesini zorlaştırır ve erken emekliliğin yolunu açar.

Kadınların ve gençlerin sırtına yükleniyor

Özel olarak «emeklilik 2020» kadınları ilgilendiriyor. Kadınlar bir yıl daha fazla çalışmak zorunda kalacaklar. Aynı zamanda gençlerin katkısı zorunlu kılınıyor. Pansiyon kasadaki azalmayı önlemek için (dönüşüm oranı zammı veya faiz zammı 6.8 den 6.0 ya düşürüldü) gençlerin maaşlarından daha fazla kesinti yapılacak. Dul ve yetim maaşlarında düşürülecek.

Osman Osmani

Socite-Craix çalışanlarının başarıları

Greve gittiler-başardılar

Sainte-Croix işçileri haklarını almak için 16 gün greve gittiler. Yapılan birçok müzakerenin ardından, işçilere bugüne kadar ödenmeyen 62 000 Frank tutarındaki maaşları ödendi. Mücadele başarı getirdi.

Sainte-Croix (VD) da Alpen Peak firmasında çalışan altı işçi ücret dampedine maruz kaldı. İşçilere aylarca az maaş ödendi ve toplu iş sözleşmesine aykırı hareket edildi. Bu baskılara karşı çıkan altı işçi 30 austos günü greve gittiler. Greve giden işçiler Unia Neuenburg ve Unia Waadt tarafından desteklendi.

Alpen Peak firması işçilere 62000 Frank tutarındaki ödenmeyen maaş-

ları ödedi. Buda gösteriyorki mücadele başarıyı getiriyor. Greve giden işçilerin kararlı mücadelesi sayesinde, ücret dampedine engellendi ve müzakereler başarıyla sonuçlandı.

Osman Osmani

Sainte-Croix işçileri mücadele ederek haklarını aldılar

Bakıcılar

Bakıcıların hakları Avrupa'da iyileştirildi

Unia Sendikası, Avrupa Sendikaları ile birlikte bakıcıların dışlanmasına karşı mücadele yürüttü. Unia, Avrupa genelinde ekonomik ve sosyal alanda sürekli bir ayrımcılığa maruz kalan bakıcıların haklarının iyileştirilmesini selamlıyor.

Adam Rogalewski

İlk olarak, Avrupa genelinde bakıcıların sorunu olan düzensiz çalışma saatlerinin ele alındığı bir önerge yayımlandı. İl olarak yayınlanan bu

önerge, 21 eylülde Brüksel'de yapılan genel kurul toplantısında kabul edildi.

İsole bir yaşam

Avrupa'da yirmidört saat çalışan bakıcıların sayısı artıyor. Bakıcılar genellikle işler acısı koşullarda çalışıyor: Bazıları şiddet veya istismara maruz kalıyor, bazıları izole bir yaşam sürdürüyor. Genellikle haftanın yedi günü ve günün her saati çalışmaya zorlanıyorlar. Önergeyi hazırlayan, Unia'da Orta Doğu Avrupa sorumlusu Adam Rogalewski, bakıcıların Avrupa'daki en sorunlu alanda çalıştıklarını ve bu durumun bilinçli olarak gizlenmeye çalışıldığını belirtti. Bakıcı haklarının ve güvenliklerinin

Kirasını ödemek için tasarruf etmek zorunda

30 Eylül 2016 da yayımlanan Tages Anzeiger gazetesi, kira artışının emeklilerin yaşamını zorlaştırdığını yazdı: «Evde yaşayan 122000 emeklilerin aldığı emekli maaşı ve pansiyon kasadan aldığı para temel yaşam masraflarını karşılamak için yetmiyor. Yaşam giderlerini güvence altına almak için, ek yardım alıyorlar. Ancak ev kirası için, ayda en fazla 1100 Frank yalnız yaşayanlar, 1250 Frank çiftler için ödeniyor. 2001 yılından itibaren, ev kiralrındaki artışa göre düzenleme yapılmadı-oysaki ev kiraları yüzde 20 oranında arttı.»

En pahalı alternatif

Alaycı bir yaklaşım: Aynı çevreler, AHVplus insiyatifinin oylanmasından önce, AHV/AVS-priminin artırılmasına karşı yaygara kopartırken, şimdi çalışanların ve işverenlerin daha fazla para ödemesini istiyorlar: Maaşlardan kesilen pansiyonkasa primleri yaş grubuna göre arttırılacak. Bu AHVplus insiyatifinin talebinden 2-5 oranında daha fazla artış demektir.

Osman Osmani

Avrupa üyesi ülkeler tarafından korunmadığını vurguladı.

Talepler

Önergede Avrupa Birliği'nden ve Avrupa Birliği Üyesi ülkelerden, bakıcıların haklarının tanınmasını, bakıcı haklarının Avrupa genelinde kabul edilmesini, bakıcıların emekli hakkının var olan emekli sistemine entegre edilmesini ve Avrupa'daki bakıcıların iş ve yaşam koşullarını konu alan bir araştırmanın yapılmasını talep ediyor.

Tüm Avrupa dillerinde daha fazla bilgi: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.38046>

Adam Rogalewski

Üçüncü kuşağa vatandaşlık kolaylığı

8 yıl sonra parlamento yeşil ışık yaktı

Anne ve babası veya büyükanne ve büyükbabası İsviçre'de doğan yabancıların vatandaşlığa geçmesi kolaylaştırılıyor. Sekiz yıl önce SP milletvekili Ada Marra bu öneriyi parlamentoya sunmuştu. Parlamento yaptığı son görüşmede, düzenlemedeki en son rötüşleride yaptı. Böylece referendumun yolu açılmış oldu.

Bazen, parlamentoda taleplerimizin kabulünü sağlamak için, sabırlı, kararlı bir çalışma yürütmek gerekiyor. SP milletvekili Ada Marra, 9 Haziran 2008'de, üçüncü kuşağın vatandaşlığa geçmesini kolaylaştırmak için önerge verdi. Sekiz yıl sonra parlamento bu öneriyi kabul etti.

Parlamento, yeni yasanın yürürlüğe girmesinden beş yıl sonra, 25 yaşında olan yabancılarında vatandaşlığa geçişinin kolaylaştırılmasını istiyor.

Fakat bu öneriyi kantonlar konseyi reddediyor. Bunun üzerine parlamento uzlaşma önerisi sundu: Beş yıl süresince, 25 yaşının üzerinde ve 35 yaşını aşmamış olan yabancıların vatandaşlığa geçmesi sağlanmalı.

Üçüncü kuşağın vatandaşlığa geçiş kolaylığı, halk oylamasına sunulacak

Parlamentonun öneriyi kabul etmesinin ardından, halk oylamasının

yolu açıldı. Halkoylaması şart, çünkü anayasada değişiklik yapılacak. Önergeyi sunan SP bu olumlu gelişmeden son derece mutlu. Bu, İsviçre için büyük bir şans. Böylelikle, burada yaşayan, okula giden, çalışan yabancıların kendilerini ülkesinde hissetmesi sağlanacak.

Osman Osmani

Üçüncü kuşağın vatandaşlığa geçişinin kolaylaştırılması için çalışmalar başlatılıyor

2017 de maaşlar

Genel ücret zam talebi

Kanada'da Dünya Sosyal Forumu'na Unia delegasyonu katıldı

Anne ve babası veya büyükanne ve büyükbabası İsviçre'de doğan yabancıların vatandaşlığa geçmesi kolaylaştırılıyor. Sekiz yıl önce SP milletvekili Ada Marra bu öneriyi parlamentoya sunmuştu. Parlamento yaptığı son görüşmede, düzenlemedeki en son rötüşleride yaptı. Böylece referandumun yolu açılmış oldu.

Unia 2017 yılında yüzde 1 – 1,5 arası genel ücret zammı ve işverenin hastalık sigorta primine katkıda bulunmasını talep ediyor. Unia ücret artışından tüm çalışanların faydalanmasını istiyor. Unia ücret artışı ile ücretler arası var olan büyük farkın engellenmesini amaçlıyor.

Unia'nın talep ettiği branşlara göre ücret zammı

- **İnşaat:** +80 Frank genel.
- **Bina inşa:** %1 + sağlık sigortası ödeneği
- **Sanayi:** Kimya / İlaç: Herkes için en az 100 Frank, 6000 – 7000 frank maaş alanlar için 120 Frank zam, 6000 Franken altında maaş alanlar için 150 Frank ; LGM: herkes için en az +80 Frank ve 5700 frank maaş alanlar için +100 Frank;

MEM: herkes için en az 70 frank, 6000–7000 frank maaş alanlar için +100 Frank, maaşı 6000 frank'ın altında olanlar için +120 frank.

- **Perakende satış:** Genel olarak +% 1 zam; KK: en az 45 frank / 5000 frank maaş; uzun süre çalışanlar için özel önlemler.
- **Özel güvenlik:** + % 1 tam gün çalışanlar için asgari ücret, +1.5% asgari ücret zammı, saat ücreti alan ve dört yıldan fazla çalışmış olanlar için;
- **Part-time çalışanlar için özel ücret artışı.**

Sağlık sigortası primlerine işveren katkısı 2016

- **İsviçre saatçilik ve mikroteknik sanayi** Sağlık sigortası primine işveren katkısı

En az % 50 çalışan işçiler için: 160 Frank/aylık

% 50 nin altında çalışan işçiler için: 80 Frank/aylık

- Çocuk başına: 60 Frank / her ay
- **Nestlé Basel:** 220 sağlık sigortası prim katkısı / her ay
- **Nestlé Broc:** 181 sağlık sigortası prim katkısı / her ay
- **Nestlé Konolfingen:** 205 sağlık sigortası prim katkısı / her ay
- **Nestlé Orbe:** 220 sağlık sigortası prim katkısı / her ay
- **Nestlé Rorschach:** 174 sağlık sigortası prim katkısı / her ay
- **Philipp Morris:** 100 sağlık sigortası prim katkısı / her ay

Osman Osmani

Yeni eş başkanlık

Alexandrina Farinha, Unia Göçmenler komisyonu eş başkanı

Göçmen komisyonu eş başkanı Dünya tecrübesi olan bir eş başkan

Cenevredeki potekiz konsoloslukunda çalışan Alexandrina Farinha, Unia eş başkanı olarak seçildi. Bu yazımızda Alexandrina'yı size tanıtacağız.

Alexandrina, bize kendini anlatırmısın?

Alex, arkadaşları ve tanıdıkları ile var olan bir kişi. Okula giden iki kızım var. Ben optimist biriyim, başka bir dünyanın varlığına inanıyorum. Bunun içinde her kişi kendi üzerine düşeni yapmalı diyorum. Ben sadece bir gözlemci olmaktan ziyade, aktif olarak sorunların çözüm arayışlarına, çözümüne katılmaya çalışıyorum.

İsviçre'ye nasıl geldin?

Ekim 2003 de İsviçre'ye geldim. Buraya zorunlu olarak geldim, çünkü işim feshedildi.

Önce neredeydin, göçmen olmak ne demek?

26 yaşındayken Hong Kong'da Macao'da ve Tayvan'da yaşadım. Doğuda göçmen olmakla, Avrupa'da göçmen olmak aynı şeyler değil. Doğuda göçmenler, gurbetçiler olarak tanımlanmakta ve yerlilerden daha fazla maaş alabilmekte. Buna rağmen, doğudaki gurbetçilerde ırkçılığa ve ayrımcılığa maruz kalıyor. Yabancı düşmanlığı, sadece batıda değil doğudada var.

Neden Unia'da faaliyet yürütüyorsun?

Biz hepimiz, daha iyi ve adil bir dünya istiyoruz. Bazıları böyle bir dünya için mücadele ediyor, bende bu gruba dahilim. Mücadele edenler en ön safda yer almalı. Sendikada işçi hakları için mücadele edenlerin en ön safında yer alıyor. İşçi haklarının her gün yok edildiği bir dünyada, mücadele kaçınılmaz oluyor. Sendikaların müzakerelerde daha fazla güce sahip olabilmesi için, güçlendirilmesi gerekiyor.

Neden migrasyon komisyonunda eş başkan olmak istedin?

Ben Unia'nın mücadelesine katılmak istiyordum. Ayrıca benim işim göç konusu ile direkt bağlantılı. Bununla birlikte Unia'da eş başkan olarak görev yapmak benim için onur verici. Var olan bilgimi ve tecrübemi bu iş için sunmak istiyordum.

Göçmen ve sendikacı olarak neler yapmak istiyorsun?

Göçmen olarak, savaşız, sınırların olmadığı, herkesin eşit hakka sahip olduğu, istediği yerde kalma ve yaşama imkanı bulabildiği, iyi ve özgür bir dünya görmek, yaşamak istiyordum. Bunun olabilmesi içinde uğraşıyorum.

Sen portekiz sendika çalışmasında biliyorsun, arada bir fark var mı?

Bütün sendikal hareketlerin amacı, işçilerin, ekonomik sosyal haklarını mücadele ederek almak. İşçilerin onurlu bir yaşam sürdürmesini sağlamak. Ekonomik kriz ve tasarruf önlemlerine bağlı olarak sendika güç kaybetti. Bir önceki hükümet, sendikalara ve sendikacılara karşı acımasız bir kampanya yürüttü. İsviçre'deki sendikalar yasal olarak portekiz'deki sendikaya göre iyi korunmasa bile daha sağlıklı durumda.

Gelecekte hayallerin nedir?

Ben savaşların açıldığı, çocukların ölmediği, insanların evlerini ülkesini bırakmak zorunda kalmadığı bir dünya hayal ediyordum ve bu hayalimin gerçekleşmesi içinde mücadele ediyordum. Çünkü ben hakkımızı bize kimsenin sunmayacağına, bizim mücadele ederek alacağımıza inanıyorum. Mücadele eden kazanır, mücadele etmeyen ise çoktan kaybetmiştir.

Marilia Mendes

TİS sendikaların mücadele aracı

TİS sendikaların mücadele aracı

Erken emeklilik toplumda önemli bir konudur. İnşaat sektöründe, esnek emeklilik geçerli ve 60 yaşında emekli olunuyor. Aynı zamanda boya ve sıva branşında da, emekli maaşında kesinti olmaksızın erken emekli olunabilecek. Erken emeklilik yaşı erkekler için 63, kadınlar için 62. Sendika, işçilerin erken emeklilik talebini, Toplu İş Sözleşmesi (TİS) sayesinde kabul ettirebildi. Mevcut TİS kapsamında işveren ve işveren dernekleri ile, maaş, iş saati, erken emeklilik ve diğer telepler ile ilgili görüşmeler yapılmakta.

Sendika üyelerinin TİS in amacını, içeriğini, nasıl işlediğini bilmesi ve önemini anlaması gerekir. Ancak bu şekilde TİS uygulanıp, kontrol edilebilir. TİS iyi kontrol edilebilirse, haksızlıklar, ücret dampingi engellenir. İsviçre'de çalışanların yarısı TİS li. Bazı branşlarda ise, örneğin perakende satış sektöründe çok az işçi TİS li.

Movendo TİS kursu veriyor

Movendo nun verdiği kursda iyi bir TİS için nelerin gerektiği anlatılıyor. Önümüzdeki süreçte TİS ile ne amaçlanıyor: sendikalar hangi talepler için mücadele etmeli? maaşların artırılması mı? daha iyi babalık izini mi? Kursda TİS ile ilgili temel bilgiler veriliyor ve kursa katılanlara bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma imkanı sunuluyor.

Beat Baumann

Hedef kitle:

Sendika aktivistleri, sendikada görevli üyeler, aktif sendika üyeleri ve sendika sekreterleri

Kursnumarası ve kursun adı

D1.8.1612 Gute Gesamtarbeitsverträge durchsetzen

Tarih/Yer: Perşembe, 17 Kasım 2016 / Unia-Zentralsekretariat Bern

Konuşmacı

■ Beat Baumann (Unia)

Kurs ücreti

■ Mitglieder: kostenlos, inkl. Verpflegung

■ Üyeler için ücretsiz, yemek dahil

Başvurunuzu Movendo'ya yapabilirsiniz, Postfach, 3000 Bern 23,

Tel. 031 370 00 70 veya internet üzerinden www.movendo.ch

Demokrasi Nedir?

Demokraside hukuk nasıl işler?

Bir önceki yazımızda ifade ettiğimiz üzere demokrasilerde «hukukun üstünlüğü prensibi» geçerlidir. Sisteme içinde en tepeye, herkes için geçerli olan hukuk kuralları konulduğunda adaletin tesis edilmesi daha kolay olacaktır. Ancak hukukun üstünlüğü ilkesinin hayat geçebilmesi için hukuk kurallarının hiçbir ırk, din, dil, cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin, vatandaşlara ve tüm yöneticilere, herkese eşit olarak, eşit koşullarda uygulanması gereklidir.

Hukukun işleyebilmesi için ise öncelikle bireylerin, hangi davranışlarının suç oluşturacağını ve bunlar karşılığında hangi cezaların öngörüldüğünün bilmelerine olanak sağlanmalıdır. Bunun sağlanabilmesi içinse suç ve bunlara ilişkin cezaların ancak yasa ile getirilebileceği ilkesi kabul edilmiştir. Bir davranış, ancak o davranışın suç olduğunun yasada yazması halinde suç olarak değerlendirilebilecektir. Yasada suç olarak açık bir şekilde belirlenmemiş

bir davranış, yasa maddesindeki tanıma benzetilerek suç olarak değerlendirilemeyecek, kıyas yapılamayacaktır. «Kanunsuz suç ve ceza olmaz» şeklinde adlandırılan bu ilke ile hem hakimlerin bireyleri keyfi olarak cezalandırmalarının önüne geçilmekte hem de yasakuyucunun insan haklarına ve bireysel özgürlüklere aykırı yasa çıkartılması engellenmektedir.

Hiç kimse nedensiz, haksız olarak tutuklanamaz, hapse konulamaz ya da sürülemez. Adil ve tarafsız bir mahkeme önünde yargılama yapılmaksızın hiç kimsenin özgürlüğü kısıtlanamaz. Her kişi suçu, tarafsız, adil bir mahkeme önünde ispat edilinceye kadar masumdur ve «masumiyet karinesi» her bireye uygulanır.

Demokraside vatandaşların temel hakları nelerdir?

Demokrasilerde vatandaşların, devletin hiçbir şekilde ellerinden alamayacağı temel hak ve özgürlükle-

ri vardır. Söz konusu haklar, evrensel nitelikte ve insanın doğmakla elde ettiği haklar olup, uluslararası hukuk ile de güvence altına alınmıştır. Din ve inanç özgürlüğü, düşünme ve düşüncelerini ifade özgürlüğü, kendi kültür ve inançlarına göre yaşama, azınlık haklarına saygı, medya özgürlüğü, toplantı ve örgütlenme özgürlüğü, eğitim, sağlık, yaşam, hak arama ve bununla bağlantılı olarak adil yargılanma hakkı, güvenlik hakkı, seyahat, mülk edinme özgürlükleri demokratik sistemin koruma altına aldığı temel vatandaşlık haklarıdır. Bu anlamda demokrasi, vatandaşların tüm temel haklarının devlete ve diğer vatandaşlara karşı korunduğu, hukukun egemenliğinin en yüksek oranda sağlandığı bir yönetim biçimidir.

Avukat Damla Sarıaslan,

Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi İlsans eğitimi, Ankara Üniversitesi Medeni Hukuk Yüksek İlsans eğitimi tamamlamış, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni hukuk Doktora eğitimine devam etmekte, Sarıaslan Hukuk Bürosu'nda avukat olarak çalışmaktadır.

Sendikacı Mehmet Akyol'u kaybettik

Yıllarca Horizonte gazetesinde yazan, Unia sendikasında aktif bir çalışma yürüten Mehmet Akyol yaşamını İstanbul'da yitirdi. Bir genç olarak 70 li yıllarda sendikal mücadeleye başlayan Akyol, Unia'da emekli olduktan sonra İstanbula geri dönerek, bıraktığı sendikal mücadeleyi devam ettirdi.

Mehmet Akyol, 70 li yıllarda düzeni eleştiren bir gazetede yazdığı için tutuklandı ve ölüm cezası istendi. Politik çalışmaları nedeniyle İsviçre'ye iltica eden Mehmet, 1982 de sendika sekreteri olarak çalışmaya başladı. İlk olarak GTCP de tekstilde çalışan türkiyeli işçilere danışmanlık

yaptı, daha sonra GBI sendikasında ve Unia'da çalıştı. 2013 yılında erken emekliliğe ayrılan Akyol, İstanbul'da yaşamaya ve tekrar türkçe ve kürtçe çıkan bir gazetede yazmaya başladı.

Mehmet'in tedavisi olmayan bir hastalığa yakalandığı çok geç tesbit edildi. Ve kısa bir süre sonra 5 ekim de gözlerini yaşama kapadı. Sendikal mücadeleye gönül veren Mehmet in ailesine ve Zürih'de yaşayan çocuklarına başsağlığı diliyoruz. Unia göçmenler komisyonu Mehmet'in adını sendikal mücadelede yaşatacak.

Sendika militanı Mehmet Akyol'u kaybettik

Siz Sorun Unia Cevaplasın

Hastalıktan sonra çıkış: Çıkış geçerli mi?

Ben 2013 yılından itibaren aynı inşaat firmasında duvarcı olarak çalışıyorum. Son zamanlarda bel ağrım sıklaştı. Bu nedenle mart ayı başından 29 Haziran 2016 ya kadar çalışacak durumda değildim. 30 Haziran 2016 da tekrar işbaşı yaptım. Şefim bana geçmiş olsun dedikten sonra, sağlık sorunumdan dolayı bana çıkış verdiğini, Austosun sonuna kadar çalışabileceğimi ve çıkışı dün postayla gönderdiğini söyledi. 30 Haziran günü iş sonrası eve geldiğimde çıkışı posta kutumdaydı. Bana verilen çıkış, çıkıştan korumayı ihlal etmiyor mu?

PETER SCHMID: Bu gibi durumlarda inşaat sektöründe geçerli olan toplu iş sözleşmesi kapsamında çözüm öngörülmesine rağmen, maalesef çıkıştan korumayı ihlal etmiyor. Günlük hastalık parası aldığınız (veya zorunlu kaza sigortası) süre içerisinde şefiniz size çıkış veremez (TİS madde 21). Bu uygulama, deneme süresi sona erdikten sonra geçerlidir. Siz, en son 29 Haziran 2016 da sağlık sigortasından günlük hastalık parası aldınız. Bu süre zarfında size çıkış verilemez. Ancak, size çıkış bir gün sonra 30 Haziran tarihinde veriliyor. Ve bu tarih geçerlidir. Bu hukuksal dilde «niyet açıklamasının kabulü» olarak tanımlanır. Bunun anlamı, bir çıkışın ne zaman yazılacağı ve gönderileceği belirleyici değildir. Çıkışın size ne zaman geldiği duruma bağlıdır. Siz çıkışı, hastalık sonrası işe başladığınız ilk gün postayla alıyorsunuz. Bu nedenle TİS 21. madde aykırı bir durum yoktur. Bu nedenle maalesef çıkış geçerlidir.

work, 15.09.2016

Çocuk bakımı:

Çocuk bakımı: Uzun bir öğle yemeği molası yapabilir miyim?

Kısa bir süre önce yeni bir işe başladım. Günde sekiz saat çalışıyorum ve 30 dakika öğle yemeği molası yapıyorum. Benim eski işimde birbuçuk saat öğle yemeği molam vardı, eve gidip eşimle ve 11 yaşındaki ikiz kızlarımla yemek yiyordum. Fakat benim yeni şefim, bana uzun bir öğle molası vermiyor. Buna karşı çıkabilir miyim?

PETER SCHMID: Evet, siz şefinizden öğle yemeği molanızı birbuçuk saate çıkarmasını isteyebilirsiniz. Zira, aile sorumluluğunuz var. Siz çoğunuz 15 yaşına gelene kadar onun eğitiminden veya bakıma muhtaç olan aile fertlerine ve size yakın olan kişilere bakmakla sorumlusunuz. Bu tür durumlarda, öğle molası iş yasanın 36. maddesi, özel koruma kuralları yönetmeliğine göre belirlenir. İşveren çalışma ve mola saatlerini belirlerken, özel durumları dikkate almak zorundadır. İşveren yasaya göre, aile sorumlulukları olmayan işçiler için, günlük yedi saatlik çalışma durumunda en az 30 dakika öğle molası vermek zorundadır. Eğer iş saati dokuz saatin üzerinde ise mola bir saat olmak zorundadır.

work, 15.09.2016

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, A. Rogalewski, D. Filipovic, E. Sarıaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Emine Sarıaslan | Layout I. Schmieder, Unia | Druck Tagblatt Print, Im Feld 6, 9015 St. Gallen | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, emine.sariaslan@gmx.ch

**Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.**

www.unia.ch